

## EL COMTE ARNAU

### I

Els timbals de l'orgia ofenen l'aire  
de l'hora matinal, que encara guarda  
les quietuds de l'aire de la nit.

I surt dalt del cavall el comte Arnau,  
que porta la capa blanca,  
i va a veure l'abadessa  
del convent de Sant Joan.

Els pastors, per les muntanyes,  
tots de lluny guaiten com passa;  
els pagesos tots tremolen...  
"És el comte Arnau!"

### II

Adalaisa, l'abadessa,  
l'espera mig desmaiada.  
Ella travessa la capella  
amb la barba escabellada  
de l'orgia de la nit.

Passa, i la deixa tota profanada...  
I entra rialler en la cambra d'Adalaisa.

Adalaisa mig riu i està contenta:  
té la cara carnosa i molt afable,  
i un xic de sotabarba arrodonida,  
i un clot a cada galta.

### III

-Treu-te la capa, -li demana ella.-  
Treu-te la capa, que et veuré més gran.  
-Treu-te tu el manto, que et veuré més bella.  
-No, que só l'abadessa de Sant Joan.-  
Canta una alosa de la part de fora,  
per la finestra entra el sol brillant,  
el cel és blau i resplendent a l'hora:  
el comte i l'abadessa es van mirant.

-Treu-te tu el manto, que et veuré més bella:  
sense toca et voldria i sense vel.  
-De genolls jo et voldria en la capella:  
tan gloriós, faries goig al cel.

-Pro a mi el cel no em fa goig més que si el miro  
des de la terra sobre meu obert:  
me plau trobar-lo, quan els ulls hi giro,  
buit i silenciós com un desert.

El cel és el repòs de la mirada,  
i és el repòs del braç i el pensament;  
perxò, ajagut a terra, el cel m'agrada  
i m'adormo mirant-lo fixament.

-Altres cel és per mi la tenebrosa  
capella on un altar brilla tot sol:  
el cos humiliat sobre una llosa,  
l'ànima deslliurada aixeca el vol.

I de la terra i d'aquest món s'oblida,

sospirant per la mort que ha de venir.  
-En tos llavis gruixuts, de mort al dir,  
com hi oneja suaument la vida!

-Mes, són fang. Quan per sempre s'hauran clos,  
vindran els cucs i se'n faran pastura.  
Vull amagrir els meus llavis i el meu cos  
per fer-me tornar l'ànima més pura.-

Canta una alosa de la part de fora,  
per la finestra entra el sol brillant,  
el cel és blau i resplendent l'hora:  
el comte i l'abadessa es van mirant.

-Adalaisa, tu que ets tan vividora  
i que els ulls els tens plens de voluntat,  
i aquesta àvida boca prenedora,  
i en els teus aires tanta majestat,

¿com és que ara malparles de la vida,  
per la que estàs tan fortament armada?  
No t'escau la mirada esmortuïda  
sota l'arc de la cella ben poblada.

Escaurà bé a tes pàl·lides germanes,  
tristos cossos per sempre immaternal:  
per elles són les fantasies vanes  
de vagues resplendors celestials.

Però tu, performada criatura,  
delícia de la terra, torna al món!  
Romp el cordó que injuria ta cintura!  
Arrenca't, Adalaisa, els vels del front!-

I avança Arnau hermosament: pro es gira  
airosa ella an el Sant Cristo nu,  
i signant-lo an el comte, li diu: -Mira:  
aquest encara és més hermós que tu!-

Canta una alosa de la part de fora,  
per la finestra entra el sol brillant,  
el cel és blau i resplendent l'hora:  
el comte i l'abadessa es van mirant.

#### IV

Totes les veus de la terra  
criden contra el comte Arnau  
perquè, volent Adalaisa,  
sens ella se n'ha tornat.

-"Fill de la terra, -fill de la terra,  
comte l'Arnau:  
per una imatge  
t'has deturat,  
per un cadavre,  
tu que en fas tants!"  
-"Com el Sant Cristo - no n'he fet cap."  
-"Què té el Sant Cristo? Què té el Sant Cristo,  
comte l'Arnau?  
ÉS fusta morta: - no pot brotar."  
-"Ai, sí, que brota! - Ai, sí que brota!  
Valga'm Déu val!  
Quina mirada - ella li ha dat!"  
-"Quina mirada, - quina mirada,

comte l'Arnau,  
quina mirada - deu haver estat!"

Ell vol esclafir la rialla,  
fa un gran crit i arrenca el plor.  
Al rugit del plor que arrenca  
clamorós el comte Arnau,  
totes les veus de la terra  
se dispersen udolant.

V

Nit!... Tota l'hermosura d'Adalaisa  
jeu adormida als peus del Cristo nu.

Arnau segueix pacient un camí negre  
per dins de les muntanyes silencioses.  
Per damunt de la volta hi passa un riu  
una estona... Després se perd i calla...  
L'Arnau de sota terra surt al porxo.

Va cercant Adalaisa entre les celdes  
i la veu que adormia sa hermosura  
tota ajaguda als peus del Cristo nu,  
sense vels, sense toca, sense manto,  
sens gesto ni defensa... Allí, adormida.

Té una gran cabellera molt frondosa.

"Quins cabells més sedosos, Adalaisa!"  
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Ella dorm, ella dorm, i a poc a poc  
se li amoreix tota la cara  
com reflectant el pas serè d'un somni,  
fins que mig riu molt dolçament. Li vola  
una estona el somrís entorn dels llavis.

"Quins llavis amorosos, Adalaisa!",  
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Un gran sospir travessa el dormir d'ella  
com onada del mar, i s'aquieta.

"Quin pit sospirador tens, Adalaisa!",  
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Mes, quan ella obre els ulls, ell desencanta's  
la pren amb un braçat i se l'emporta.

Quan surten a camp ras se fa de dia.

VI

Totes les veus de la terra  
aclamen el comte Arnau  
perquè de la fosca prova  
ha sortit tan triomfant:

- "Fill de la terra, -fill de la terra,  
comte l'Arnau,  
ara demana, - ara demana:  
què no podràs?

- Viure, viure, viure sempre:  
no voldria morir mai;  
ser com roure que s'arrela  
i obre la copa en l'espai.

-Els roures riuen i viuen,  
pro també compten els anys.

-Dons, vull ser la roca immòbil  
entre sols i temporals.

-La roca viu sense viure,  
que res la penetra mai.

-Doncs, la mar somovedora  
que a tot s'obre i dóna pas.

-La mar s'està tota sola,  
i tu vas acompanyat.

-Doncs, ser l'aire quan l'inflama  
la llum del sol immortal.

-Pro l'aire ni el sol no estimen  
ni senten l'eternitat.

-Doncs: ser

-Doncs: ser home sobre-home,  
ser la terra palpitant.

-Seràs roure, seràs penya,  
seràs mar esvalotat,  
seràs aire que s'inflama,  
seràs astre rutilant,  
seràs home sobre-home,  
perquè en tens la voluntat.

Correràs per monts i planes,  
per la terra, que és tan gran,  
muntat en cavall de flames  
que no se't cansarà mai.  
El teu pas farà basarda  
com el pas del temporal.  
Totes les veus de la terra  
cridaran al teu voltant.  
Te diran ànima en pena  
com si fossis condemnat."

## VII

"Tota la nit l'he cridada  
i encara no ha obert els ulls.  
No els obris ara, Adalaisa,  
que el migdia no és per tu.  
El migdia no és per tu,  
de cara al cel en mos braços.  
Nit i dia i tot per mi,  
que miro al dret dels meus passos!  
Tu desclouràs les parpelles  
quan el cel s'haurà enfosquit."

.....

Al punt de la mitjanit  
Adalaisa obre els ulls a les estrelles.

"-Arnau, que em puges al cel?

-El nostre cel és la terra.

-On anem, Arnau? -Pel món.

-Pro jo miraré al cel sempre.

-Jo el miraré en els teus ulls  
cada nit quan te despertis.

-Jo amb mos ulls t'alçaré al cel.

-La carga del teu cos m'aferma a terra.  
-Mos ulls faran lleu mon cos.  
-Tota tu ets d'eterna dura.  
-Els meus ulls són cel en flor.  
-I el teu cos fruita madura!"

### VIII

El comte Arnau no es lleva,  
tampoc no se'n va al llit,  
que corre i corre sempre,  
i sempre amb més delit.

No segueix nord ni via,  
que va d'ençà i enllà.  
Arreu on passa, mira:  
no es cansa de mirar.  
No hi ha res que el deturi,  
que corre com el vent:  
si algun destorb l'afronta,  
l'abat d'un cop, rient.  
Perxò va deixant rastre  
de plors i de renecs;  
pro els seus grans crits de "juli!"  
ofeguen clams i prec.

### IX

Aquella nit els ulls de l'Adalaisa  
se van omplir d'una pietat tan gran  
que el comte Arnau s'hi va encisar una estona,  
oblidat dels seus passos. Aviat  
va sentir no tocar de peus en terra.  
Quin esglai! Va llançar un gran crit d'esglai.  
Totes les veus de la terra - s'hi van arremolinar;  
pro de seguida  
l'infant pesà en el ventre d'Adalaisa  
i els va tornar a la terra. I digué Arnau:  
"Com s'ha espessit ta figura!  
La boca et surt enfora àvida i dura:  
demana per l'infant.  
S'ha deformat ta cintura  
i el teu esguard al cel és menys brillant.  
Ja et lliguen a la terra prou forts llaços...  
Doncs, en la terra et deixo... I, ara, adéu.  
-Arnau, si jo era teva, no eres meu!  
-Jo sóc sols dels meus braços i els meus passos".

### X

A punta de dematí,  
les monges del monestir,  
que dies ha l'havien soterrada,  
varen trobar la morta fora el sot,  
que tomava la rosada.

## LA VACA CEGA

Topant de cap en una i altra soca,  
avançant d'esma pel camí de l'aigua,  
se'n ve la vaca tota sola. És cega.  
D'un cop de roc llançat amb massa traça,  
el vailet va buidar-li un ull, i en l'altre  
se li ha posat un tel: la vaca és cega.  
Ve a abeurar-se a la font com ans solia,  
mes no amb el ferm posat d'altres vegades  
ni amb ses companyes, no; ve tota sola.  
Ses companyes, pels cingles, per les comes,  
el silenci dels prats i en la ribera,  
fan dringar l'esquellot, mentres pasturen  
l'herba fresca a l'atzar... Ella cauria.  
Topa de morro en l'esmolada pica  
i recula afrontada... Però torna,  
i baixa el cap a l'aigua, i beu calmosa.  
Beu poc, sens gaire set. Després aixeca  
al cel, enorme, l'embanyada testa  
amb un gran gesto tràgic; parpelleja  
damunt les mortes nines i se'n torna  
orfe de llum sota del sol que crema,  
vacil.lant pels camins inoblidables,  
brandant llànguidament la llarga cua.